

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/104536,Mieczyslaw-Wasilewski-Ze-Stanislawowa-do-Pittsburgha.html>

Mieczysław Wasilewski (siedzi pierwszy od lewej) w grupie żołnierzy Wojska Polskiego, lata 20. XX w. (fot. z zasobu IPN)

BIOGRAM / BIOGRAFIA

Mieczysław Wasilewski. Ze Stanisławowa do Pittsburgha

OKRES HISTORYCZNY

(1863-1918) Ku Niepodległej (1918-1922) Odrodzenie Niepodległej

Autor: KRZYSZTOF PAWLUCZUK 11.12.2023

Mieczysław Wasilewski należy do najbardziej zasłużonych postaci Sokolstwa Polskiego w Ameryce. Ten niezwykle harcerz, instruktor, wychowawca i dziennikarz przez przeszło pół wieku wnosił istotny wkład w funkcjonowanie

Sokolstwa oraz Polaków mieszkających w Stanach Zjednoczonych.

Urodził się 9 grudnia 1897 r. w położonym na terenie zaboru austriackiego Stanisławowie. Tam też rozpoczął swoją edukację w szkole powszechnej. Do gimnazjum uczęszczał w oddalonym o ponad sto kilometrów Drohobyczu, a następnie we Lwowie.

W Drohobyczu zetknął się, i już na stałe związał, z powstającym polskim harcerstwem. W 1911 r., jako czternastoletni uczeń, Mieczysław wstąpił do drużyny organizowanej przy funkcjonującym tam gnieździe Sokolstwa. Działając na tym polu uzyskał stopień harcmistrza.

Mieczysław Wasilewski (stoi pierwszy od lewej) przed namiotem komendy obozu IV Okręgu Sokolstwa Polskiego w Ameryce, zorganizowanego w New Kensington w stanie Pensylwania, 1931 r. (fot. z zasobu IPN)

Mieczysław Wasilewski w stroju sportowym podczas jednego z obozów, I połowa XX w. (fot. z zasobu IPN)

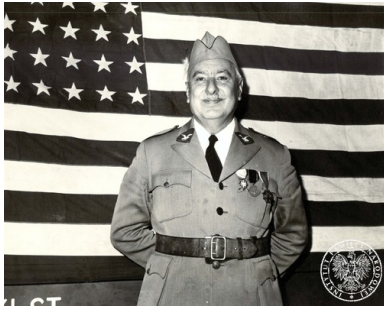

Mieczysław Wasilewski (siedzi pierwszy od lewej) w grupie żołnierzy Wojska Polskiego, lata 20. XX w. (fot. z zasobu IPN)

Dla Polski

Po wybuchu I wojny światowej chciał zaciągnąć się do Legionów Polskich, tworzonych w Galicji pod zwierzchnictwem armii Austro-Węgier. Niestety, ze względu na młody wiek, nie został formalnie przyjęty. Pomimo to w trakcie walk z Rosjanami służył polskim żołnierzom wraz z innymi harcerzami. Wykonywał m.in. zadania posłańca, wywiadowcy lub łącznika. W 1915 r. udał się do Kijowa, gdzie w ramach Polskiego

Lwowskiego Komitetu Ratunkowego, wraz z działaczami Sokolstwa, brał udział w akcji pomocy uchodźcom z Galicji. W 1919 r. został schwytany i uwięziony przez bolszewików. W trwającej półtora roku niewoli był szykanowany i poddawany torturom. Udało mu się przetrwać, a po uwolnieniu dokończyć przerwana naukę.

Mieczysław Wasilewski w mundurze Sokolstwa Polskiego w Ameryce, II połowa XX w. (fot. z zasobu IPN)

Po wybuchu I wojny światowej chciał zaciągnąć się do Legionów Polskich, tworzonych w Galicji pod zwierzchnictwem armii Austro-Węgier. Niestety, ze względu na młody wiek, nie został formalnie przyjęty. Pomimo to w trakcie walk z Rosjanami służył polskim żołnierzom wraz z innymi harcerzami.

Po powrocie do kraju Wasilewski zgłosił się do odbycia służby w Wojsku Polskim. Następnie podjął naukę na Uniwersytecie Poznańskim, na kierunku wychowania fizycznego. Ponadto zaliczył praktyczne kursy gimnastyki oraz szkolenia wojskowego. Brał również udział w wykładach na wydziałach: medycznym i filozoficznym. W uniwersyteckim Studium Wychowania Fizycznego przez kilka lat pracował na stanowisku nauczyciela ćwiczeń harcerskich oraz asystenta dyrektora, prof. Eugeniusza Piaseckiego. W 1925 r. objął stanowisko nauczyciela gimnastyki w Państwowym Gimnazjum Męskim Humanistycznym im. Ignacego Jana Paderewskiego w

Poznaniu.

Równocześnie z pracą zawodową brał aktywny udział w życiu tamtejszego harcerstwa. Pełnił w latach 1923-1925 funkcję komendanta Chorągwi Poznańskiej ZHP, używając pseudonimu „Czarny Wilk”. Prowadził również szkolenia w zakresie gimnastyki i harcerstwa dla instruktorów Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” na terenie Poznania oraz województwa poznańskiego. Za swoją działalność został wyróżniony harcerską odznaką honorową „Za Zasługę”.

Służąc Polonii

W 1925 r. zarząd Sokolstwa Polskiego w Ameryce zwrócił się z prośbą do polskiej macierzy o przysłanie do USA instruktora, który miałby zająć się podniesieniem jakości tamtejszej pracy technicznej. Oddelegowany do tej misji został właśnie Mieczysław Wasilewski. Do Stanów Zjednoczonych przybył w styczniu 1926 r., obejmując stanowisko instruktora wychowania fizycznego.

Prowadził również szkolenia w zakresie gimnastyki i harcerstwa dla instruktorów Związku Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” na terenie Poznania oraz województwa poznańskiego. Za swoją działalność został wyróżniony harcerską odznaką honorową „Za Zasługę”.

Wasilewski przez kilka lat aktywnie angażował się w tę pracę, przeprowadzając systematycznie kursy i szkolenia. Rok później w strukturach Sokolstwa został wybrany na naczelnika dzielnicy zachodniej, a następnie podnaczelnika związku oraz członka Komisji Technicznej. Był w tym okresie głównie odpowiedzialny za odrodzenie się sokolego harcerstwa.

We wrześniu 1934 r. powierzono mu stanowisko redaktora oficjalnego organu prasowego związku – „Sokoła Polskiego” – oraz harcmistrza Sokolstwa. Tę pierwszą rolę piastował aż do śmierci. Praca ta wiązała się także z kierowaniem działalnością drukarni związku. Od końca II wojny światowej brał aktywny udział w pracach Kongresu Polonii Amerykańskiej. W latach 60. w siedzibie Sokolstwa w Pittsburghu m.in. z jego inicjatywy utworzono Muzeum Sokolstwa Polskiego w Ameryce, którego został kustoszem.

Członkowie redakcji czasopisma „Sokół Polski” (Mieczysław Wasilewski stoi pierwszy od lewej), I połowa XX w. (fot. z zasobu IPN)

Mieczysław Wasilewski (stoi w środku), wieloletni redaktor czasopisma „Sokół Polski” w drukarni Sokolstwa Polskiego w Ameryce, 1962 r. (fot. z zasobu IPN)

W latach 60. w siedzibie Sokolstwa w Pittsburghu m.in. z jego inicjatywy utworzono Muzeum Sokolstwa Polskiego w Ameryce,

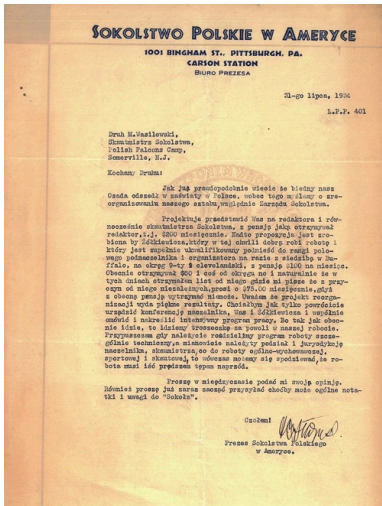
którego został kustoszem.

Wasilewski współpracował z Arturem Waldo przy pracach nad sztandarową publikacją poświęconą historii amerykańskiego związku pt. „Sokolstwo. Przednia straż narodu” i był w dużej mierze odpowiedzialny za ukazanie się tego dzieła. Za swoje osiągnięcia został uhonorowany Medalem Niepodległości oraz odznaczeniami Rządu RP na uchodźstwie.

Mieczysław Wasilewski zmarł 20 maja 1979 r. w Pittsburghu, w wieku 81 lat. Został pochowany na cmentarzu przy Narodowym Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej w Doylestown.

Mandat Mieczysława Wasilewskiego na Kongres Polonii Amerykańskiej odbywający się w dniach 28-30 V 1944 r. w Buffalo (z zasobu IPN)

Pismo prezesa Sokolstwa Polskiego w Ameryce do Mieczysława Wasilewskiego dotyczące powołania go na stanowiska redaktora i skautmistrza, 31 VII 1934 r. (z zasobu IPN)

Strona z czasopisma „Sokół Polski”, zawierająca stałe rubryki harcerek redagowane przez Mieczysława Wasilewskiego,

m.in. „Gawędę Czarnego Wilka”,

14 I 1937 r. (z zasobu IPN)

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ